

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4Co/310/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8613201854
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Klenková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8613201854.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a sudcov JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Anny Ilčinovej v právnej veci žalobcu CD Consulting, s.r.o., K červenému dvoru 3269/25a, Praha 3, Česká republika, IČO: 26 429 705, právne zastúpený Fridrich Paľko s.r.o., Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421 proti žalovanému H. E., bytom P. XXX, G., t.č. na neznámom mieste, v konaní zastúpený opatrovníkom pre konanie D. E., nar. XX.X.XXXX, bytom P. XXX, G., o zaplatenie 635,17 Eur istiny s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Svidník č. k. 2Co/88/2013-49 zo dňa 20.5.2015 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal zaplatenia zmenkovej sumy vo výške 635,15 Eur, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 835,17 Eur od 25.7.2010 do 15.9.2011, t. j. vo výške 872,74 Eur, zo sumy 635,17 Eur od 16.9.2011 do zaplatenia, ako aj 6 % ročného úroku zo zmenkovej sumy 835,17 Eur od 29.9.2010 do 15.9.2011, t. j. v sume 48,46 Eur, zo sumy 635,17 Eur od 16.9.2011 do zaplatenia a zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, t.j. 2,78 Eur. Žalovanému trovy konania nepriznal a vyslovil, že žalobca nemá právo na ich náhradu.

V odôvodnení poukázal na dôvody podanej žaloby podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu s tým, že citoval čl. 2 ods. 1, čl. 3 ods. 1, čl. 5 ods. 1, 2, 3, 4, čl. 7 ods. 1, 2, 3 predmetného nariadenia a uviedol, že po oboznámení sa s obsahom pripojených listinných dôkazov, najmä úverovej zmluvy č. 406000033, uzavretej dňa 11.2.2010, na základe ktorej právny predchodca žalobcu veriteľ POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava poskytol úver žalovanému 400,- Eur ako fyzickej osobe, ktorý sa žalovaný zaviazal splatiť vo výške 640,- Eur v 5 mesačných splátkach po 128,- Eur počnúc dňom 10.3.2010. V zmluve nie je uvedený úrok, ale len poplatok vo výške 240,- Eur, ktorý nie je konkretizovaný a nie je uvedená ani ročná percentuálna miera nákladov, ani priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov. Finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon zamestnania. Žalovaný dňa 11.2.2010 vystavil vlastnú zmenku obsahom ktorej je jeho záväzok zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, sumu 835,17 Eur a zmenkový úrok 0,25 % denne od 25.7.2010. Zmenka bola vystavená ako vistazmenka a opatrená doložkami „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, pričom za miesto platenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava indosovala zmenku na rad žalobcu. Listina má znaky vzorového tlačiva, do ktorého boli rukou vpísané údaje, a to dátum a miesto vystavenia, identifikačné údaje vystaviteľa, jeho podpis.

Zmenková suma vyjadrená číslom aj slovami a dátum začiatku úročenia zmenkového úroku sú v listine uvedené odlišným strojovým písmom ako zvyšok vzorového tlačiva. Z dôvodu neznámeho pobytu žalovaného, súd prvého stupňa uznesením č. k. 2C/88/2013-36 zo dňa 2.12.2014 ustanovil žalovanému opatrovníka pre konanie.

Ďalej súd citoval ust. § 75 zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch (ďalej len Zákona o zmenkách a šekoch), ako aj ust. § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 5, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ďalej ust. § 4 ods. 1, 2, 3 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a uviedol, že predmetom konania je spor zo zmenky. Z tohto dôvodu súd predovšetkým skúmal, či zmenka spĺňa náležitosti v zmysle Zákona o zmenkách a šekoch. Dospel k záveru, že označenie zmenky je pojaté do vlastného textu listiny a je vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná. Nachádza sa v nej bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu, je v nej uvedený údaj zročnosti, ako aj údaj miesta, kde sa má platiť, tiež meno toho na rad koho sa má platiť, obsahuje dátum a miesto vystavenia zmenky a podpis vystaviteľa. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že žalobca nadobudol zmenku indosamentom od pôvodného veriteľa, na rad ktorého bola zmenka vystavená. Preskúmaním predloženej zmenky súd konštatoval, že spĺňa formálne náležitosti platnej zmenky, avšak i napriek tomu podrobil súdnej kontrole dohodu o vyplňovacom práve zmenky vyplývajúcej zo Všeobecných úverových podmienok remitenta. Skonštatoval, že sa jedná o spotrebiteľský právny vzťah, a preto je potrebné aplikovať aj normy na ochranu práv spotrebiteľov. Poukázal na čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS, a to potrebu chrániť spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami. Vychádzajúc z tohto princípu pri kolízii zmenkového práva so spotrebiteľskými právami žalovaného, súd uviedol, že musí mať prednosť ochrana práv spotrebiteľa. Dohodu o vyplňovanom práve zmenky súd vyhodnotil ako neprijateľnú podmienku s poukazom na ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ďalej uviedol, že zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá obligatórne náležitosti, ktoré sú uvedené v ust. § 4 ods. 2 písm. g/, h/, i/, j/ zákona č. 258/2001 Z. z., čo spôsobuje, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, a teda spotrebiteľ má vrátiť len sumu poskytnutého úveru. Zmenka však túto skutočnosť nezohľadňuje a dokonca umožňuje aj vymáhať zmenkový úrok 0,25 % denne, čo predstavuje 91,25 % ročne. Zmenkový úrok je v rozpore so zásadou dobrých mravov, čo spôsobuje jeho neplatnosť s poukazom na ust. § 39 v spojení s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Dohoda o vyplňovanom práve zmenky bola uvedená vo všeobecných úverových podmienkach, teda vo formulári, ktorý spracoval právny predchodca žalobcu a žalovaný nemal možnosť ovplyvniť ich obsah. Nepochybne táto podmienka nebola individuálne dojednaná a spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech spotrebiteľa práve pre nezohľadnenie práv spotrebiteľa a umožnenie vymáhať plnenia, ktoré sú v rozpore so zákonom. Zmluvnú podmienku teda súd považoval za neplatnú s poukazom aj na ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Ak je neplatná dohoda o vypĺňacom práve blankozmenky, neplatná je aj samotná zmenka. Tento právny záver vyplýva aj z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008. Ďalej súd poukázal na rozhodnutie Súdného dvora Európskej únie sp. zn. C 419/2011 zo dňa 14.3.2013 (Česká sporiteľňa proti Geraldovi Feichterovi), v ktorom konaní i napriek tomu, že boli uplatnené práva zo zmenky, súd skúmal postavenie žalovaného ako spotrebiteľa. Dohodu o vyplňovanom práve blankozmenky, ako aj samotnú zmenku, súd považoval za neplatnú aj pre obchádzanie zákona s poukazom na ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Takýto postup žalobcu nemôže požívať právnu ochranu, a preto súd poukázal aj na ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, lebo bol toho názoru, že právny predchodca žalobcu sa vystavením zmenky snažil vyhnúť posudzovaniu platnosti úverovej zmluvy a aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch dôsledkom čoho je, že žalovaný by veriteľovi mal vrátiť len sumu poskytnutého úveru pre nedodržanie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

K ďalším dôvodom zamietnutia žaloby súd uviedol, že k vystaveniu zmenky došlo navyše aj v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z., podľa ktorého v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje plniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcim ustanovením veriteľ nesmie prijať a je povinný dlžníkovi ju kedykoľvek na požiadanie vydať. To sa vzťahuje aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práva zo zmenky. Citované ustanovenie je účinné od 1.1.2008 a platilo aj v čase vystavenia predmetnej zmenky. Pri zabezpečovacej zmenke zmenková suma v čase vyplnenia zmenky nesmie presiahnuť aktuálnu výšku nesplateného spotrebiteľského úveru, ktorý bol žalovanému vo výške 400,- Eur poskytnutý, z čoho 30 % predstavuje 80,- Eur, pričom zmenka bola vystavená na 835,17 Eur.

Zmenka je preto v rozpore so zákonom ako absolútne neplatný právny úkon s poukazom na ust. § 39 Občianskeho zákonníka.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku tak, že žalobcovi, ktorý nebol v konaní úspešný nevzniklo právo na náhradu trov konania a úspešnému žalovanému žiadne preukázateľné trovy konania nevznikli.

V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku odvolanie žalobca. Namietal inú vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ďalej, že účastníkovi bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom a napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Uplatnené odvolacie dôvody bližšie konkretizoval s tým, že poukázal na abstraktný charakter zmenky, o ktorej mal súd prvého stupňa rozhodnúť, poukázal na procesný postup vyplývajúci z Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veci s nízkou hodnotou sporu. Nesúhlasil s postupom súdu, ktorý vo veci vykonával dokazovanie v zmysle Občianskeho súdneho poriadku. Podľa jeho názoru súd prvého stupňa dospel na základe nesprávnych právnych predpisov k nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Dôkazné bremeno spočívalo na žalovanom v zmysle ust. § 17 zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách šekoch, ktorý bol oprávnený vznášať námietky proti zmenkovému nároku. Pri kauzálnych námietkach preto nie je možné prenesenie dôkazného bremena zo žalovaného na žalobcu. Poukázal na iné rozhodnutia súdov, vrátane rozhodnutia Súdného dvora Európskej únie vo veci C/419/11. Podľa jeho názoru v predmetnom konaní bola riešená iná situácia, či vôbec súd má právomoc o žalobe konať a rozhodnúť. Súdný dvor sa zaoberal postavením žalovaného ako spotrebiteľa iba z dôvodu, že tento namietal svoje postavenie a zároveň uvádzal bydlisko v Rakúsku. Na preukázanie postavenia spotrebiteľa nestačí len okolnosť, že zmenkový ručiteľ je fyzickou osobou. Vo vzťahu k zmluvnej pokute uviedol, že zmluvná pokuta 0,25 % istiny na každý deň omeškania vo výške 533,- Eur predstavuje 1,33 Eur denne, čo nie je podľa názoru neprimerané účelu, ktorý bol dohodou o zmluvnej pokute účastníkmi konania sledovaný. Navrhol zmeniť napadnutý rozsudok a žalobe vyhovieť. Uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania, ktoré špecifikoval.

Opatrovník žalovaného sa k doručenému odvolaniu písomne nevyjadril.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 Občianskeho súdneho poriadku, s nariadením termínu verejného vyhlásenia rozhodnutia, ktorý bol oznámený na úradnej tabuli súdu, ako aj internetovej stránke (§ 214 ods. 2 v spojení s ust. § 156 ods. 1, 3 Občianskeho súdneho poriadku) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Úlohou odvolacieho súdu v odvolaní namietanom nesprávne právne posúdenie bolo zistiť, či súd prvého stupňa na zistený skutkový stav správne aplikoval príslušné právne predpisy.

Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Oboznámením sa s obsahom spisu, výsledkami vykonaného dokazovania, zisteným skutkovým stavom odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, ako aj správne právne vec posúdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením uvedeným súdom prvého stupňa.

K odvolaniu žalobcu uvádza, že namietanú vadu konania, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, resp., žeby postupom súdu bolo odňatá možnosť konať pred súdom, odvolací súd nepovažoval za dôvodnú. Súd prvého stupňa v súlade s čl. 19, ako aj úvodnými ustanoveniami Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. 07. 2007 postupoval s tým, že aplikoval rozhodné vnútroštátne procesné právo, ak nariadil pojednávanie a vykonával dokazovanie oboznámením sa s obsahom pripojených listinných dôkazov, vzhľadom na posudzovanie aj základného záväzkového vzťahu, ktorým sa zmenka zabezpečovala, ako aj svojím postupom rešpektoval zásady vyplývajúce z Charty základných práv Európskej únie, ako aj rešpektoval právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho procesu, najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania, dôkazných

prostriedkov v rozsahu, v akom sa vykonávajú dôkazy. Takýto procesný postup súdu nemožno považovať za postup, ktorým by bolo porušené právo účastníka na súdnu ochranu zaručeného Ústavou Slovenskej republiky. Uplatnené námietky preto odvolací súd nepovažoval za dôvodné.

Ani námietka týkajúca sa nesprávneho právneho posúdenia veci nebola opodstatnená. Súd prvého stupňa správne posudzoval i napriek abstraktnému charakteru zmenky, zmenku z titulu ex offa, a to z titulu absolútnej neplatnosti z dôvodu rozporu so zákonom, vrátane dohody o vyplňovacom práve, t. j. v rozpore s ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Výkonu práva, ktorý nepožíva právnu ochranu, nebolo možné poskytnúť súdnu ochranu, na ktorú skutočnosť súd prvého stupňa taktiež správne poukázal, vrátane kolízie právnych noriem spojených za zachovaním a poskytnutím ochrany práv spotrebiteľa i napriek uplatnenému nároku zo zmenky.

K predmetnej otázke zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodného kolégia na zasadnutí dňa 20.10.2015, podľa ktorého, ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že,

I. 1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou, či prípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offa povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ,

2. pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť, či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí, príp. vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na starne žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Odvolací súd nepovažoval odvolanie žalobcu za dôvodné, a preto napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny v súlade s ust. § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

O trovách odvolacieho konania účastníkov odvolací súd rozhodol podľa čl. 16 a 19 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. 07. 2007 tak, že náhradu trov odvolacieho konania žalovanému nepriznal, lebo návrh na priznanie predložený nebol (§ 224 ods. 1 v spojení s ust. § 151 ods. 1 a § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozsudku odvolanie nie je prípustné.